

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamus teemal “Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv rahandussüsteemi rahapesuks, sealhulgas terrorismi rahastamiseks, kasutamise vältimise kohta”

KOM(2004) 448 lõplik

(2005/C 267/05)

Euroopa nõukogu otsustas 21. oktoobril 2004. aastal taotleda EÜ asutamislepingu artikli 262 kohaselt Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust järgneval ülalmainitud teemal.

Majandus- ja rahaliidu, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon, mis vastutas komitee asjaomase töö ettevalmistamise eest, võttis oma arvamuse vastu 15. aprillil 2005. Raportöör oli hr SIMPSON .

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee võttis oma 417. täiskogu istungil 11.-12. mail 2005 (11. mail 2005) vastu järgmise arvamuse 107 poolthäälega, erapooletuks jäi 1:

1. Kokkuvõte

1.1 Kõnealune direktiiv (direktiivi eelnõu) on kolmas rahapesu vältimist käsitlev direktiiv, järgnedes 1991. aastal välja antud esimesele (91/308/EMÜ) ja 2001. aastal välja antud teisele (2001/97/EÜ) direktiivile.

1.2 Nimetatud direktiivi eelnõu koostamise ajendiks oli eelkõige 1) eraldi viite lisamine terrorismi rahastamisele, ehkki liikmesriigid leppisid eelmise direktiivi raames kokku selle arvamise raskete kuritegude mõiste alla ning 2) rahapesuvastase töökonna (FATF) ⁽¹⁾ 2003. aasta juunis avaldatud neljakümne täiendatud soovitusel arvestamine.

2. Üldised märkused

2.1 Direktiivi eelnõuga kehtestatavad kohustused mõjutavad eelkõige järgmisi rühmitusi:

- tehingud sektorites, mis peavad järgima direktiivi sätteid (edaspidi “reguleeritud sektor”);
- reguleeritud sektori poolt osutatavate teenuste kasutajad (s.t kliendid);
- isikud, kes esitavad teateid rahapesu või rahapesu kahtluse kohta;
- õiguskaitseorganid ja rahapesu andmebürood, mis saavad ja kasutavad rahapesu teadetes sisalduvaid andmeid, ja
- kuritegelik element — isikud, kes sooritavad “raskeid kuritegusid” (määratletud direktiivi ettepaneku artikli 3 lõikes 7), mille tulemusena saadakse tulu või mis seisnevad kuritegevusega seotud rahade käsitsemises.

2.2 Direktiivi eelnõu eesmärk on asendada olemasolevaid direktiive, mis tunnistatakse kehtetuks.

⁽¹⁾ FATF on valitsustevaheline organ, mis kehtestab standardeid ja edendab poliitilisi meetmeid, võitlemaks rahapesu ja terrorostide finantseerimise vastu. Veebilehekülg: www.fatf-gafi.org

2.3 Peamised muudatused võrreldes esimese ja teise direktiiviga on:

- Eraldi viite lisamine terrorismi rahastamisele ja “raskete kuritegude” täpsem määratlemine;
- usaldus- ja äriteenuste pakkujate ning suure väärtusega kaupade ja teenuste vahendajate laialdasem hõlmatus;
- märgatavalt rohkem üksikasju seoses hoolsuskohustusega isikusamasuse tuvastamisel, sealhulgas tegelikult tulusaava omaniku kindlakstegemisega;
- säte rahapesu teateid esitavate töötajate kaitse kohta;
- teate esitamisest kliendi teavitamise keeld;
- nõue kohaldada ELi standardeid väljaspool Euroopa Liitu asuvates filiaalides ja tütarettevõtetes.

2.4 Direktiivi eelnõu võimaldab veelgi läheneda riikidele, kus Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) rahapesuvastase töökonna (FATF) soovitusi juba kohaldatakse või hakatakse kohaldama.

2.5 Esimese ja teise direktiivi nõuete ühendamine uues direktiivis on samuti selguse huvides.

2.6 Samas järgneb kolmas direktiiv väga kiiresti teisele direktiivile, millega laiendati ulatuslikult rahapesuvastaste sätete kohaldamisala ja asjaspepuutuvate sektorite ulatust. 2001. aasta direktiivi mõju hindamiseks on olnud vähe aega ja komitee tõdeb, et seni pole veel läbi viidud ühtki ulatuslikku uuringut kehtiva korra tõhususe või proportsionaalsuse kohta, kaasa arvatud selle kohta, kas liikmesriikide valitsuste investeringud on tasakaalus reguleeritud sektori poolt tehtavatega.

2.7 Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee kiidab heaks meetmed, mis raskendavad rahapesu ja terrorismi rahastamist. Toetades ennetusmeetmete rakendamist üle terve Euroopa Liidu, tunnistas Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee, et rahapesuga tegelejad püüavad ära kasutada järelevalvesüsteemide nõrkusi ja seda, et raha liigutatakse järelevalvesüsteemi kõige nõrgematesse lülidesse. Sel põhjusel on liikmesriikidel vaja kehtestada ranged standardid üle kogu Euroopa Liidu ja innustada nende kehtestamist teistes riikides.

2.8 Käesolevas arvamuses käsitletakse üksikasjalikult direktiivi eelnõu konkreetseid aspekte.

3. Märkused enammuudetavate valdkondade kohta

3.1 Terrorism ja rasked kuriteod

3.1.1 Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee toetab terrorismi rahastamise lisamist direktiivi eelnõusse.

3.1.2 Raskete kuritegude ja rahapesu mõiste osas aitaks täiendav selgitamine asjaosalistel paremini mõista direktiivi täpseid eesmärke ning seega tagada seaduse järjekindla ja tõhusa rakendamise.

3.1.3 Oluline on selgitada, millisel tasemel tegelikult nõutakse kriminaalõiguse tundmist reguleeritud sektoris töötavatel inimestelt, kellest suurel enamusel on asjaomasel valdkonnas vähe eriteadmisi või need puuduvad üldse. Direktiivi eelnõu artikli 3 lõikes 7 määratletakse "raskete kuritegude" erinevad vormid. Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee soovib kõnealust määratlust täpsustada selgitamiseks, et kui reguleeritud sektoris tegutsev isik otsustab, kas teatada rahapesust või mitte, nõutakse vaid teatavaid kriminaalõiguse alaseid teadmisi ja oskusi, mida sellel ametikohal töötavalt isikult võib eeldada. Vastupidisel juhul kaasneks reguleeritud sektori liiga suur koormamine (nii personali koolituse kui ja personaliliikmete tegevuse kontrollimise mõttes) suurenenud kuludest tulenevate riskide ning klientide ülemäärase häirimisega. Samuti tooks see reguleeritavas sektoris töötavatele inimestele kaasa ebavajalikke riske.

3.1.4 "Raske kuritegu" (mille hulka määratluse kohaselt kuuluvad "vähemalt" artikli 3 lõikes 7 loetletud tegevused) tundub olevat sõnastatud miinimumstandardina. Olemasolevate direktiivide senine rakendamine näitab, et liikmesriikide lähenedised on olnud erinevad, millest tulenevalt on hõlmatud kas kõik kuriteod või ainult rasked kuriteod.

3.1.5 Tuleks kaaluda liikmesriikide valikuvabaduse piiramist ja rahapesu tõkestamist puudutavate õigusaktide ühtlast kohaldamist, et tagada reguleeritud sektorile võrdsed võimalused kogu Euroopa Liidus. Kui liikmesriigid soovivad direktiivi eelnõud kohaldada laiemalt, soovib Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee kaaluda korda, mille kohaselt oleks teate esitamine kohustuslik ainult raskete kuritegude puhul (miinimumstandard), kuid muude kuritegude korral oleks võimalik esitada vabatahtlikke teateid kohustuslike teadete võrdse seaduskaitsega.

3.1.6 Kõiki kuritegusid hõlmava kohustusliku korraga, eriti kui see on seotud eksterritoriaalse teatamisnõudega, kaasneb erasektori ja õiguskaitse väärtuslike ressursside ebaotstarbeka kasutamise oht. Ühendkuningriigi "väheväärtuslike andmete teavitamissüsteem" ("*Limited Intelligence Value Reports*"), mis loodi nii reguleeritud sektori kui õiguskaitseasutuste koormuse vähendamiseks õiguskaitse aspektist väärtusetute või väga väikse väärtusega (ja juba asjaomasele asutusele teatavaks tehtud) küsimustega tegelemisel, illustreerib ilmekalt mõningaid kõiki kuritegusid hõlmava kohustusliku korra puudusi.

3.1.7 Komitee on arvamisel, et rahaline miinimummäär, nagu on sätestatud artikli 6 punktis b (15 000 eurot) on mõistlik, sest nimetatud miinimummäär ei sõltu sellest, kas tehing toimus ühe või mitme operatsiooni käigus, mis näivad olevat omavahel seotud

3.1.8 Järjekindluse ja selguse huvides võiks selgesõnaliselt väljendada, et rahapesu mõiste teise direktiivi artikli 1 lõike 1 punktis c (mida korratakse direktiivi eelnõu artikli 1 lõike 2 punktis c) hõlmab ka kurjategija enda kuriteost saadud tulu valdamist, ilma et oleks vajalik mingi muu tehingu toimumine.

3.1.9 Artikli 2.1 lõike 3 punktis b on ära toodud sõltumatute juriidilisel ametikohal töötavate isikute poolt teostatavate tehingute viis kategooriat, mille suhtes direktiivi kohaldataks. Komitee soovib lisada kuuenda kategooria: (vi) maksunõustamine.

3.2 Usaldus- ja äriteenuste pakkujad ning suure väärtusega tehingute vahendajad

3.2.1 Artikli 3 lõikes 9 on määratletud "usaldus- ja äriteenuste pakkujad" ning artikli 2.1 lõike 3 punktis f on määratletud "suure väärtusega tehingute vahendajad". Teretulnud oleks mõistete selgitamine ja eriti "teenuste" lisamine artikli 2.1 lõike 3) punkti f. Rahapesu võib toimuda manipuleerides suurte sularahatehingutega nii teenuste kui kaupade puhul.

3.3 Hoosuskohustus isikusamasuse tuvastamisel ja tegelikult tulusaava omaniku kindlakstegemine

3.3.1 Nimetatud valdkondi käsitlevad artiklid peavad olema arusaadavad ja neid peab saama kohaldada kasutades riskipõhist süsteemi. Rahapesudirektiivi kõnealuste sätete rakendamisega kaasnevad kulud mõjutavad otseselt kliente.

3.3.2 Tulusaava omaniku mõiste

3.3.2.1 Artikli 3 lõikes 8 on tulusaavat omanikku kirjeldatud kui füüsilist isikut, kes lõplikult omab otseselt või kaudselt või kontrollib 10 % või enam juriidilise isiku aktsiatest/osadest või hääleõigusest või fondi, usaldusühingu või sarnase õigusliku üksuse varast või kellel on muul moel võrreldav mõju näiteks juhatuse üle. Komitee leiab, et kooskõlas artikli 7 lõike 1 punktiga b ja viitega riskipõhistele meetmetele artikli 7 lõikes 2 on nimetatud lävi liiga madal.

3.3.2.2 Direktiivi eelnõu peaks loetlema tuvastamisnõuetega seonduvad põhimõtted ja kohustama liikmesriike andma kas ise või vastavate kutseorganisatsioonide kaudu juhtnõore riskipõhise tuvastamissüsteemi kohta, mis võimaldaks vastavalt olukorrale kasutada erinevaid tulusaava omaniku tuvastamise meetodeid.

3.3.2.3 Kuigi ranged nõuded on põhjendatud, võib nende üldine kohaldamine, mille puhul riske ei arvestata, tegelikuses seada seaduskuulekad kliendid ebavõrdsesse olukorda. Klientidel tuleb arvestada lisakulude, -vaeva ja kavandatavate tehingutega seonduva ärisaladuse võimaliku avalikuks tulemisega, samas avaldavad kõnealused nõuded vähe või üldse mitte mingit mõju ebaseaduslikule tegevusele.

3.3.2.4 Komitee tõdeb, et miinimumnõue omandi või valitseva mõju tuvastamiseks peaks olema üksikisiku või ühiselt tegutseva rühma puhul 25 %.

3.3.3 Poliitiliselt silmapaistvad isikud

3.3.3.1 Komitee leiab, et poliitiliselt silmapaistvate isikute mõiste, nagu on sätestatud artikli 3 lõikes 10, on liiga laiatähenduslik ja seda tuleks muuta nii, et see sisaldaks pärast fraasi "füüsilised isikud" fraasi "kes ei ole Euroopa Liidu kodanikud". Poliitiliselt silmapaistvad isikud Euroopa Liidus (kes pole korrupsiooniahvatluste suhtes alati tingimata immuunsed) alluvad kindlale demokraatlikule kontrollile, mis muudab artikli 11.1 sätestatud hoolikusenõuded üleliigseks.

3.3.4 Hoosuskohustus isikusamasuse tuvastamisel

3.3.4.1 "Hoosuskohustus isikusamasuse tuvastamisel" on direktiivi eelnõus osa, milles tuleb selguse huvides määratleda mõisted täpsemalt. Mõisteid nagu "hoosuskohustus" ja "tuvastamine/kontroll" võidakse reguleeritud sektori erinevates osades ja erinevates liikmesriikides erinevalt tõlgendada ning seega tuleks need ühese mõistetavuse huvides määratleda täpsemalt.

3.3.4.2 Komitee tõdeb, et samuti nagu isikusamasuse tuvastamise puhul, peaks direktiivi eelnõu siinkohal liikmesriikidelt nõudma oma territooriumil selgete riskipõhiste juhtnõore andmist.

3.3.4.3 Artikli 6 punkt c nõuab, et rahapesu kahtluse korral rakendataks hoolimata mis tahes mööndusest, erandist või osaluskiinnisest kliendi isikusamasuse tuvastamise korda. See võib osutada võimatuks, sest kahtluse korral võib selliste menetluste läbiviimine äratada kahtlustatava või kahtlustatavate tähelepanu. Artikli 6 punktis c sisalduvaid nõudeid tuleks täpsustada nii, et neist nähtuks, et vastavaid menetlusi tuleb teostada sel määral, mis on võimalik kahtlustatava tähelepanu äratamata.

3.3.4.4 Seoses isikusamasuse tuvastamise lihtsustatud menetlusega vastavalt artikli 10 lõike 3 punktile c, soovib komitee muuta punkti c lõpuosa järgmiselt, lisades kaldkirjas sõnad: "töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldav skeem, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ja/või tehakse tööandjate sissemaksetena(...)"

3.3.4.4.1 Artiklis 11.2 tehakse ettepanek keeleta krediidasutustel sõlmida suhteid korrespondentpangaga, mis lubavad fiktiivsetel pankadel oma arveid kasutada. Krediidasutusel ei pruugi olla lihtne avastada, millal korrespondentpank seda teeb. Peaks olema selgelt öeldud, et krediidasutustelt eeldatakse vaid mõistlikke ennetusabinõusid seoses korrespondentpankadega, hindamaks viimaste poliitikat fiktiivsete firmade suhtes.

3.3.4.5 Artikli 11.1 punktis a ei pea viide isiku tõendamiseks vajalikele dokumentidele sisaldama täpsustavat sõnaosa "lisa-", mille võib kustutada.

3.3.4.6 Artikkel 12 lubab kolmandate isikute kasutamist kliendi isikusamasuse tuvastamise menetluste läbiviimisel, kuid osutab sellele, et lõppvastutus kirjeldatud menetluste eest lasub kavandatava direktiiviga hõlmatud asutustel või isikutel. Komitee soovib kõrvaldada artikli 12 lõpuosa, mis on seotud lõiguga "lõplikult vastutab siiski kolmandat isikut usaldav asutus või isik, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse", ja asendada see kavandatava direktiivi 12. leheküljel olevas põhjenduses 21 sisalduva põhimõttega (töö kattumise vältimine, toetudes vastavate kolmandate isikute poolt läbi viidud kliendi isikusamasuse tuvastamise menetlustele). Juhul kui kolmanda isiku kasutamist ei lubata (eeldusel, et tema heausksuse kindlakstegemiseks on võetud vajalikud meetmed), ei väldi kõnealune säte töö kattumist.

3.3.4.7 Artikli 13 lõiget 2, mille eesmärgiks on kahtlustest teatamine, oleks soovitatav laiendada täiendava lause lisamisega: "Komisjon peab selliseid esildisi uurima ja liikmesriike tehtud järeldustest teavitama."

3.3.4.8 Kõrvaldamaks kahtlused artikli 14 sätete ühilduvuse osas teatud liikmesriikide andmekaitse sätetega, tuleb artiklist 14 jätta välja termin "koheselt", ning kolmandal isikul peab olema lubatud küsida nende isikute nõusolekut, kelle kohta teavet avalikustatakse. Sõna "koheselt" võib asendada sõnaga "viivitamatult".⁽¹⁾

3.4 Avalikustamise keelamine

3.4.1 Komitee soovib artikli 25 esimeses osas mõistet "keelamine" täpsemalt sõnastada. Teatud liikmesriigis on nõutav, et reguleeritud sektori töötajad teavitaksid nii justiitsasutusi kui ka rahapesu andmebürood. Tegelikult võib rahapesu tõkestamisele kaasa aidata hoolikas teabevahetus rahapesu mitteosalevate poolte vahel. Võimaldamaks positiivses vormis teabe avaldamist, soovime nimetatud artiklit muuta ja selgesõnaliselt sätestada, et teabe avaldamine on keelatud üksnes siis, kui see võib kahtlustatavat hoiatada või ohustada rahapesualast uurimist.

3.5 Aus konkurents kaubanduses kolmandate riikidega

3.5.1 Leheküljel 11 olevas põhjenduses 23 ja artiklis 27 leitakse, et kolmandates riikides, kus ühenduse krediidi- ja finantseerimisasutustel on filiaalid ja enamusosalusega tütarettevõtted, ning kus rahapesu ja terrorismi rahastamise alased õigusaktid on puudulikud, tuleks kohaldada ühenduse standardeid.

3.5.2 Komitee tunneb muret, et õiguse selline kohaldamine võib ühenduse krediidi- ja finantseerimisasutuste filiaale ning

enamusosalusega tütarettevõtteid neis riikides, kus rahapesu tõkestamise seadused ei vasta Euroopa Liiduga võrreldavatele standarditele, takistada tõhusalt ja konkurentsivõimeliselt tegutsemast. Seetõttu tuleb Euroopa Liidu või samaväärsete standardite kohaldamist toetada, kuid absoluutne nõue kohaldada õigust kolmandates riikides võib osutada enneaegseks. Nendes olukordades oleks krediidasutustel soovitatav teavitada pädevaid asutusi teistes riikides, taotlemaks abi rahapesu ja terroristide rahastamise ennetamiseks mõeldud kontrollsüsteemide parandamiseks.

3.5.3 Euroopa Liidul oleks kasulikum kehtestada head ja asjakohased ülemaailmselt tunnustatud standardid, asendades viited EL nõuete rakendamisele viitega FATF 40 soovitud rakendamisele. See kõrvaldaks kõik vihjed sellele, et Euroopa Liit püüab kehtestada oma nõudeid ekstraterritoriaalse mõjuga, kui on ka sama tõhusaid ülemaailmseid standardeid.

3.6 Töötajate kaitse

3.6.1 Komitee kiidab heaks soovitud kaitsemeetmete lisamise artiklisse 24 ja õhutab komisjoni seda veelgi laiendada viitega kohtumenetlusele ja politseiasutuste rollile kaitse tagamisel. Selgus rahapesuteate allika konfidentsiaalsuse kaitse osas on teatamissüsteemide tõrgeteta ja täielikuks toimimiseks olulise tähtsusega. Artikkel 24 peaks hõlmama mitte ainult töötajaid, vaid ka töötajate organisatioone, millesse nad kuuluvad, ning sisaldama eraldi viidet liikmesriikide kohustuse kohta tagada teadete esitaja isiku konfidentsiaalsus liikmesriikide kriminaal- ja tsiivilõigusega sätestatud suurimas ulatuses. Direktiiv peaks eraldi sätestama, et teataja isikut tuleks hoida rangelt saladuses, välja arvatud juhul, kui ta on andnud nõusoleku oma nime avaldamiseks või kui see on oluline õiglase kriminaalprotsessi jaoks.

3.6.2 Artiklit 24 tuleks muuta, et tagada kaitsemeetmete laiendamine füüsilisest isikust ettevõtjatele ja väikeettevõtjatele.

3.7 Täiendavad märkused

3.7.1 Kavandatava direktiivi valdkondlik kohaldamine

3.7.1.1 Kui pole sätestatud teisiti, kohaldatakse kõiki direktiivi eelnõus sisalduvaid süsteeminõudeid kõikide artiklis 2 määratletud asutuste ja isikute suhtes. Kuna reguleeritud sektor on mitmekesine, tuleb kaaluda nende asutuste või kutsealade olukorda, mille tegevust direktiivi eelnõu hõlmab vaid osaliselt. Nead vajavad selgust küsimuses, kuidas kohaldada sätteid oma äritegevuse asjaomastes valdkondades võrreldes teistega.

⁽¹⁾ Eestikeelne tõlge parandust ei vaja (tõlkija märkus).

3.7.1.2 Jäeb ebaselgeks, miks artikkel 2 piirab direktiivi eelnõu kohaldatavust notarite ja teiste sõltumatute juriidilistel ametikohtadel töötajate puhul ainult teatud tegevuste sooritamisele, kui teiste vabade elukutsete esindajate puhul, kelle kutsele esitatavad eetika- ja pädevusstandardid on sama kõrged, on hõlmatud kõik tegevused. Komitee mõistab, et on teatud tegevused, mis on mõningates liikmesriikides võimalikud vaid notaritele ja teistele juristidele (tavaliselt seoses nende advokaadirohliga formaaljuriidilistes protsessides), ja et nende valdkondade piires saab juriste muudest vabadest elukutsetest eristada ning et seega võib vaielda selle üle, kas neid peaks kõnealuse direktiivi kehtivusalast välja arvama. Komitee leiab siiski, et nad tuleb arvata direktiivi kehtivusalasse, kui nende ametid pole määratud ainuüksi juristidele, ja kui need teenused kuuluksid direktiivi kehtivusalasse, kui neid osutaks mõni teine vastavatele regulatsioonidele alluv firma.

3.7.2 Teatamiskohustused

3.7.2.1 Artikliga 17 nähakse ette, et direktiivi eelnõuga hõlmatud asutused ja isikud uuriks erilise tähelepanuga iga tegevust, mis võib olla seotud rahapesuga.

3.7.2.2 Kõnealune nõue võib kaasa tuua märkimisväärse hulga lisamenetlusi direktiivi eelnõuga hõlmatud asutuste ja isikute poolt ning samuti tekitada ohu, et erimenetluste läbiviimine hoiatab isikut.

3.7.2.3 Komitee arvates ei peaks reguleeritud sektori ülesanne olema uurimise läbiviimine, nagu on kirjeldatud artiklis 17, vaid olla teadlik vajadusest märgata tavapärase äritegevuse käigus saadud teabes kahtlast ja edastada selline teave uurimiseks õiguskaitseorganitele.

3.7.3 Rangemate sätete kehtestamine liikmesriikide poolt

3.7.3.1 Vastavalt artiklile 4 võimaldatakse liikmesriikidel vastu võtta või kehtima jätta direktiivi eelnõu sätetest rangemad sätted.

3.7.3.2 Olulised erinevused erinevate liikmesriikide õigusnormide ranguses võivad kahjustada ühtse turu põhimõtet ja ausat konkurentsi ning julgustada kurjategijaid oma rahapesu- alast tegevust üle viima vähem rangete normidega liikmesriiki- desse.

3.7.3.3 Komitee soovib, et kohalikke erinevusi lubav säte piirduks vaid valdkondadega, kus erinevused (kui liikmesriigid kehtestavad need pigem kohustusliku kui vabatahtlikuna) on vajalikud kohalike eriomaste tingimuste arvestamiseks.

3.7.4 Märkused konkreetsete artiklite kohta

3.7.4.1 Komitee tervitab liikmesriikidel lasuvat ülesannet anda tagasisidet (artikli 31 lõige 3) ja soovib, et see muudetakse konkreetsetelt rahapesu andmebüroo ülesandeks. Tagasiside on oluline, sest aitab edaspidi tagada paremat ja tõhusamat nõuetele vastavust õigusaktide kohaldamisel.

3.7.4.2 Vastavalt artikli 19 lõike 1 punktile b esitavad kavandatava direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud rahapesu andmebüroole kogu vajaliku teabe lähtudes kehtivatest õigusnormidest. Komitee soovib juhtida tähelepanu sellele, et õiguskaitse arusaam "kogu vajalikust teabest" võib olla liiga laiaulatuslik ja reguleeritud sektoril võib kõnealuse nõude täitmine osutuda võimatuks. Soovitame asendada "kogu vajalik" sõnastusega, mis võimaldab liikmesriikidel oma reguleeritavate sektoriga selgitada, millise täiendava teabe esitamist võib nõuda, ilma et see muutuks liiga koormavaks, ja tagab, et rahapesu andmebüroo ei ületa seda.

3.7.4.3 Artikkel 20.2 peaks sätestama, et juriidilise nõustamise käigus tekkinud kahtlused (notaritel, sõltumatutel õigusnõustajatel, audiitoritel, ettevõtetel raamatupidajatel või maksunõustajatel) tuleks teatamiskohustusest välja arvata. Kõnealuse lõike praegune sõnastus on piiravam, väljendades seda, et erandiks tohib olla vaid juriidiline nõustamine, mis toimub enne kohtumenetlust kliendi õigusliku positsiooni hindamiseks. See oleks kliendi inimõiguste põhjendamatu piirang, mis takistaks tal konfidentsiaalset juriidilist nõu saada.

3.7.4.4 Artiklisse 23, mille kohaselt ei mõisteta teabe avaldamist vastavalt direktiivi eelnõus sätestatud nõuetele teabe avaldamise piirangu rikkumisena, tuleks lisada, et selline teabe avaldamine peab kaitse tagamiseks toimuma heas usus. Teises direktiivis oli see sätestatud. Nimetatud täpsustus tuleks taastada rõhutamaks, et reguleeritud sektorilt tuleb nõuda vastutustundlikku ja heausklikku tegutsemist, et neile laieneks vajalik laiaulatuslik seadusjärgne kaitse. Teistsugune sõnastuse muutmine võib ohustada isikute võrdõiguslikkust ja võrdset õiguskaitse kättesaadavust.

4. Järeldused

4.1 Kuigi komitee toetab direktiivi mõlemat eesmärki, milleks on vastavalt FATF 40 soovitusel ülemailmsete standardite kehtestamine EL poolt, ja teiseks terroristide rahastamise vastaste meetmete kaasamine direktiivi, kuid avaldab siiski kahetsust, et 3. rahapesu tõkestamise direktiiv valmistati ette enne, kui on võimalust olnud hinnata 2001. aastal vastu võetud 2. direktiivi positiivseid külgi. Kolmanda rahapesu tõkestamise direktiivi ettevalmistamist kiiresti pärast teist ja ilma märkimisväärse järelemõtlemisajata kaalumaks, mida on teise direktiivi kohaldamisest õppida, võib pidada veidi ennatlikuks.

4.1.1 3. direktiivi ettevalmistamise õigustamiseks sel ajahetkel on oluline, et seda kasutataks ka 2. direktiivi ja selle rakendamise parandamiseks. Eelkõige kiidame me heaks mõned lisatud sätted:

- teise direktiivi teatavate ülemäära koormavate aspektide välja jätmine, mille puhul kehtestatud nõuded ei too kaasa samaväärset kasu õiguskaitsele ja kuritegevuse vastasele võitlusele ja;
- järjekindlusetuse vähendamine rahapesu tõkestamise nõuetes ja praktikas nii Euroopa Liidus (nii erinevate liikmesriikide kui reguleeritud sektori või teiste rahapesu suhtes ohustatud sektorite erinevates osades) kui ELi ja kolmandate riikide vahel (mis viitab paratamatult sellele, et vastavalt sellele direktiivile muutub liikmesriikide valikuvõimalus oma äranägemise järgi erinevaid sätteid rakendada ahtamaks);
- ja selgemate kaitsemeetmete kehtestamine teateid edastavate asutuste töötajatele.

4.2 Käesolevas arvamuses esitatud soovitused on mõeldud direktiivi parandamiseks, et aidata kaasa kõnealuste täiendavate ja üksteisega seonduvate eesmärkide saavutamisele. Kõik täiendavad muudatused, mida tehakse direktiivi arutelu lõppetappides, peaksid lähtuma nendest olulistest põhimõtetest.

4.3 Arvestades 2. direktiivi rakendamisest möödunud lühikest aega paljudes liikmesriikides tuleks 3. direktiivi rakendamiseks kehtestada piisavalt pikk tähtaeg.

4.4 Kui saadakse kogemusi direktiivide haldamisega, takistamiseks rahapesu ja terroristide rahastamist, peab Euroopa Liit ilmselt kaaluma seoseid teiste kuritegevuse aspektide ja vastava hoiatustegevusega ning poliitikavaldkondade sünergiat. Komitee soovib järgmist:

- direktiivi eelnõu võrdlemine Euroopa Nõukogu tööga karistusõiguse valdkonnas;
- ebaseaduslikult saadud raha konfiskeerimise regulatsioonide täpsustamine;
- kolmandate riikide tõhusam abistamine organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel;
- spetsiifilised eriti tundlikud valdkonnad nagu näiteks piiriülene maksude tasumisest kõrvalehoidmine.

4.5 Komitee kiidab heaks regulatsioonide edasiarendamise seoses rahapesu ja terroristide rahastamise tõkestamisega, sümboliseerimaks Euroopa Liitu, mis tagab kõrged eetikastandardid nii avalikus kui erasfääris. Kõnealune direktiiv on niihästi praktiline samm finantsjuhtimises kui ka Euroopa Liidu tugevdamise vahend.

Brüssel, 11. mai 2005

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee
president
Anne-Marie SIGMUND